

Werkvormen van DRAMA

In drama is *het dramatisch instrument* het lichaam, de stem en soms objecten (schimmen, figuren, maskers). De technische vaardigheden die de leerlingen oefenen zijn stembeheersing (en ademhaling), tekstzegging (articulatie, intonatie), lichaamsbewustzijn en -controle. Bij het gebruik van theatrale materialen zoals in figurentheater moet je ook manipulatietechnieken verwerven.

De **ondersteunende materialen en middelen** kunnen voorwerpen zijn zoals touw, doeken, allerlei objecten die kunnen dienstdoen als attributen en rekwisieten. Verkleedmateriaal, kleine stukken die als je als decor kunt gebruiken geven extra inlevingskansen.

De **presentatiemiddelen of theatrale middelen** zijn bij drama belichting, kostuum, muziek of geluid, grime, decor, projectie.

Verbale werkvormen

Afspreekspel (toneelspel)

Afspreekspel of toneelspel is een van de meest gebruikte dramawerkvormen. De spelers maken vooraf afspraken: wie speelt welke rol, waar speelt het zich af, wanneer, wat is er aan de hand (conflict)? Waarom gebeurt dit (motief)? Dit is een van de meest gebruikte werkvormen.

Leerlingen oefenen een scène alsof ze, net als in radio Gaga, neerstrijken op een locatie waar veel verschillende mensen zijn. Ze spreken af wie de interviewer is en wie welke gasten. Per interview gebeurt er iets in de omgeving waarop ze reageren.

Improvisatie

De spelers spelen de scène zonder vooraf afspraken te maken of te overleggen. Het spel wordt ter plaatse bedacht.

De leerlingen krijgen een spelopdracht uit een improvisatieprogramma: drie stijlen. Ze spelen eenzelfde scène in drie emoties. Het publiek geeft de emoties aan.

Teksttheater (dialoog)

De leerlingen krijgen een dialoog die ze samen naar voren brengen. Ze nemen de tekst door en denken na hoe ze er een dynamische scène van kunnen maken.

De leerlingen krijgen het stuk sketch met de dode papegaai van Monty Python. Ze lezen de tekst enkele keren door en interpreteren die. Ze denken na hoe ze de scène in de ruimte kunnen zetten en onderzoeken de timing.

Hoorspel

Het hoorspel of luisterspel is een auditieve werkvorm waarin je alleen de tekst hoort en niets ziet. De leerlingen moeten de sfeer oproepen door passende geluiden te maken.

De leerlingen krijgen een fabel en verwerken die in een kort hoorspel. Ze schrijven de dialoog uit en brengen die terwijl de anderen de ogen sluiten en alleen luisteren.

Inspringspel

Een spelvorm waarbij de toeschouwers mogen inspringen in het spel. Spelers kunnen ook uit het spel stappen indien hun scène is afgelopen.

Leerlingen bedenken een situatie in het park. Ze spelen allerlei voorbijgangers die reageren op iemand die de krant aan het lezen is op een bankje.

Rollenspel

In een rollenspel staat een probleem of een conflict centraal. De spelers zoeken een oplossing vanuit verschillende personages (rollen), ze krijgen hiervoor vooraf een rolbeschrijving zodat ze het probleem vanuit verschillende standpunten bekijken.

De leerlingen krijgen een rolbeschrijving bij een situatie rond migratie. Ze reageren in het gesprek vanuit hun eigen rol.

Verteltheater

De leerlingen brengen een verhaal (monoloog). Ze maken het verhaal levendig door stemgebruik en een boeiende lichaamshouding.

De leerlingen hebben een verhaal geschreven vanuit een personage. Ze brengen het verhaal ondersteund door enkele attributen in de ik-vorm, alsof ze het zelf beleefd hebben.

Voordragen

Een gedicht of poëtische tekst naar voren brengen.

Op Gedichtendag werken we in de dramalessen rond slam-poetry. De leerlingen brengen een gedicht met kritiek op de maatschappij. Ze letten daarbij op timing en tempo.

Non-verbale werkvormen

Tableau vivant (standbeeldtheater)

De spelers maken een situatie duidelijk aan de hand van stilstaande beelden.

Leerlingen brengen een religieus verhaal in verschillende beelden. Tussen de verschillende beelden sluiten de toeschouwers de ogen zodat ze alleen de stilstaande houdingen zien.

(Panto)mime

Een situatie spelen zonder tekst te gebruiken. De spelers gebruiken enkel hun lichaam en een sprekende mimiek.

De leerlingen krijgen als opdracht om per twee allerlei (onzichtbare) spullen te dragen: een ladder, een zware verhuisdoos, een bal, een spiegel, een verfpot, ...

Clownerie, slapstick

Het (technisch) spelen van een clowneske situatie en aanverwante vormen. Hierin speelt het vertragen en vergroten (overdrijven) van bewegingen een rol.

De leerlingen spelen korte slapstickscènes zoals Mr. Bean. Ze spelen dat ze op reis gaan en komen verschillende problemen tegen tijdens het inpakken.

Performance

Performance art is een kunstvorm die elementen van theater, muziek en beeldende kunst combineert. Het is een verzamelnaam voor fysieke optredens, vaak in een openbare ruimte voor een publiek.

Leerlingen spelen the big freeze. Op een afgesproken teken bevriezen ze in een dynamische houding op een plaats waar veel mensen komen.

Spelen met materialen

Poppenspel of figurentheater

Met figuren (poppen, materialen, ...) een verhaal (situatie) brengen. In poppenspel heb je veel soorten poppen en figuren (mimiekpoppen, stokpoppen, marionetten, stangpoppen, objectentheater, ...)

De leerlingen maken een objectentheatervoorstelling van het verhaal van koning Midas.

Attributenspel

Situatie spelen met voorwerpen, rekwisieten en attributen.

- Een **voorwerp** is een materiaal zoals een doos, een zak, een stok, een lamp, ...
  - Een **attribuut** is een kenmerkend voorwerp bij een personage. Een kroon is het attribuut van een koning, een looprek van een bejaarde, een bijl van een houthakker, een mijter van de Sint.
  - Een **rekwisiet** is een voorwerp nodig in een theaterstuk: een brief, een telefoon, een handdoek, ... De spelers voeren handelingen uit met de rekwisieten.
  - **Decorstukken** zijn doorgaans groter en blijven staan: een zetel, een staande lamp, ...
- Voorwerpen kunnen attributen of rekwisieten worden.

In een fantasieopdracht geven de leerlingen een andere betekenis aan een rekwisiet. Het wordt tijdens de scène voor verschillende handelingen gebruikt.

Maskerspel

Spelen door gebruik te maken van maskers. Hierbij is het belangrijk dat de houdingen en bewegingen vergroot worden zodat de situatie duidelijk wordt. Ook de positie ten opzichte van het publiek is belangrijk.

De leerlingen spelen met neutrale (witte) maskers en geven telkens een andere emotie weer.

Schimmenspel

Met schaduwprojectie een verhaal (situatie) spelen. Om schaduwspel of schimmenspel te spelen heb je een lichtbron nodig en een vlak waarop je kunt projecteren. Dit kan zowel met materialen (karton, gekleurde mica) als met lichamen. Dit laatste is dan *levend schimmenspel*.

De leerlingen spelen met schimmen het verhaal van de nieuwe kleren van de keizer. Hiervoor knippen ze figuren uit karton die we met een overheadprojector op een doek projecteren.

